

Toespraak van de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, overhandiging ‘De Tweede Kamerverkiezingen in vijftig stappen’, 14 mei 2014

Mijn dochter is net achttien geworden, wat niet alleen wil zeggen dat ze rijlessen mag nemen, maar vooral ook dat ze mag gaan stemmen. Feest in huize Van Miltenburg, kan ik u verzekeren. Het is leuk om te zien hoe enthousiast ze is. Herkenbaar ook, want ik herinner me dat ik dat zelf óók had toen ik achttien werd. Kiesgerechtigd zijn betekent dat je mee mag praten over de koers die wordt ingezet. In je eigen gemeente, in je provincie, in Nederland en in Europa. Het is een recht dat we hebben, om invloed uit te oefenen op ons eigen leven en op de wereld om ons heen. Maar wat voor veel mensen niet direct duidelijk is, is h^oe je je stem terugziet in de politiek. Je stapt 's ochtends op je fiets, rijdt door de stromende regen naar het stemlokaal en kruist de kandidaat van je keuze aan... Maar hoe wordt nu geborgd dat jouw stem daadwerkelijk meetelt?

\

In dit boek wordt het verkiezingsproces van de Tweede Kamer stap voor stap beschreven. De belangrijkste boodschap is eigenlijk dat verkiezingen méér zijn dan een opiniepeiling. Er is sprake is van een zorgvuldig vormgegeven proces, dat ertoe moet leiden dat de opvattingen van kiezers zo nauwkeurig mogelijk worden afgespiegeld in de uitslag.

En daarmee voorziet het boek in een behoefte. Niet lang geleden bleek uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau dat Nederlanders – in vergelijking met andere Europeanen – relatief veel vertrouwen hebben in de politiek en in politici; alleen Denemarken en Zweden scoorden hoger. Goed nieuws zou je denken, ware het niet dat het nog altijd een onvoldoende is. Ik hoop dan ook dat dit boek duidelijk maakt dat we er alles aan doen om de verkiezingen zo transparant en eerlijk mogelijk te laten verlopen. Omdat vertrouwen de belangrijkste pijler is onder onze representatieve democratie, denk ik dat het de politiek en de samenleving in die zin dichter bij elkaar kan brengen.

Daarnaast bevat het boek een aantal wetenswaardigheden, die de waarde van – en de gelijkheid binnen – ons politiek stelsel nog eens onderstrepen, en die het altijd goed doen op verjaardagsfeestjes. Zo wist ik bijvoorbeeld niet dat er in het verleden een Voorzitter is geweest, die zelf geen actief kiesrecht had. Voor uw informatie: dat was Willem Hendrik Dullert. In 1852 werd hij tot Voorzitter gekozen, maar zelf stemmen mocht hij niet, omdat zijn aanslag in de directe belastingen te laag was. Hij stond te boek als een uiterst onpartijdig en soepele voorzitter. Ik wist ook niet dat er tot tweemaal toe is voorgesteld om voor mannen en vrouwen stembiljetten met verschillende kleuren te gebruiken, wat natuurlijk op gespannen voet staat met het stemgeheim zoals dat in de Grondwet is vastgelegd.

De ‘selfie’ of ‘stemfie’ heeft die discussie onlangs nieuw leven in geblazen. Ik ben benieuwd of dergelijke curiositeiten in een eventuele herdruk worden opgenomen.

Toen ik achttien werd duurde het nog een jaar voordat ik voor het eerst mocht stemmen. Daar baalde ik echt van. Wat dat betreft heeft mij dochter meer geluk; ze mag gelijk naar de stembus. De Europese verkiezingen zijn weliswaar anders dan de Tweede Kamerverkiezingen, al is het maar omdat ze verspreid over verschillende dagen plaatsvinden. Dat neemt niet weg dat ik dit boek graag voor haar mee naar huis neem, zodat ze een beeld krijgt van de wereld die schuilgaat achter één van onze belangrijkste rechten – namelijk het recht om met je stem invloed uit te oefenen op de koers van Nederland.